

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

ของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

Participation of the Community Committee in Environmental Care of Community in Bangkholaem District, Bangkok

ว่าที่ ร.ต.ชวลิต เกตุมงคลสิทธิ์ (Acting Sub Lt. Javalit Ketmongkhonsit)

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น (Western University)

Email: javalitku@gmail.com

Received December 9, 2018; Revised December 23, 2018; Accepted December 15, 2019

Abstract

The purposes of this study were to study the level of Participation of the Community Committee in Environmental Care of Bangkholaem, Bangkok. And study to Relationship factors and of participation of the community committee in environmental Care. Finally, it studied factors affecting participation of the community committee. The sample of 165 persons was selected by proportional stratified random sampling Yamane's from community committee in Bangkholaem. The questionnaire is a tool for researching and analyzing data. By using statistical software to analyze data. Statistical tools employed for analysis data were percentage, mean, standard deviation, t-test and Oneway ANOVA, at the .05 level of significance. The study indicated that the level of participation of the community committee in environmental care was at a high level. The factors affecting the participation of the community committee were gender and information about the environment while age, level of Study career, income, duration of living in the community Knowledge about the environment and the benefits expected to be received Does not affect the participation of community committee.

Keywords: Participation, Community Committee, Environmental Care

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร 2.) ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม 3.) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้/ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการชุมชนของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครจำนวน 165 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ Oneway ANOVA ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน คือ เพศ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ขณะที่อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, คณะกรรมการชุมชน, การดูแลสิ่งแวดล้อม

บทนำ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมานับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 การพัฒนาของประเทศไทยโดยเฉพาะช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-3 (พ.ศ. 2504-2519) พบว่า นโยบายของภาครัฐมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นฐานในการผลิตเพื่อเพิ่มพูนรายได้ประชาชาติ ซึ่งนับว่าเป็นผลดีที่น่าชื่นชม แต่ในช่วงระยะเวลานั้นประเทศไทยก็เป็นเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ทั่วไป ที่ไม่ได้ตระหนักเท่าที่ควรถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปกับความสำคัญของการพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการทำลายคุณภาพของระบบนิเวศอย่างมาก ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหลายพื้นที่นั้นสูญเสียและเสื่อมโทรมลงทั้งปริมาณและคุณภาพ เห็นได้ว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งเห็นได้จากดัชนีรายได้ประชาชาติ ไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสิ่งแวดล้อม รายได้ของประชากรที่เพิ่มพูนขึ้นถึงแม้จะช่วยให้ประชาชนมีสินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้น แต่ก็ทำให้คุณภาพชีวิตบางส่วนลดน้อยลงอันเนื่องมาจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาสำคัญของ กรุงเทพมหานคร เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรจากความเจริญ ก้าวหน้าของเมือง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้สิ่งแวดล้อมเมืองเปลี่ยนแปลงไป จนทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม

และก่อให้เกิดปัญหาการจัดการพื้นที่สีเขียวตามมา ซึ่งมีสาเหตุหลัก ๆ มาจากการขยายตัวของเมือง และปัญหามลพิษต่าง ๆ เช่น มลพิษทางอากาศ น้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลอันนำไปสู่ปัญหาการเกิดก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศโลกและส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิต ของมนุษย์ในปัจจุบัน ดังนั้น กรุงเทพมหานครได้แก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเป็นนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการจัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะยาว 20 ปีการจัดทำแผนระยะปานกลางแผนระยะสั้น และแผนเฉพาะด้าน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานในการจัดการสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมความร่วมมือ จากประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เมืองเติบโต อย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Office of the Environment Bangkok, 2016) กอปรกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2560 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอีกหลายเรื่อง โดยเฉพาะประเด็นด้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มาตรา 57 (1) รัฐต้องอนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม จัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย มาตรา 57(2) รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต้องให้ประชาชน และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการและรับประโยชน์ด้วย

สำหรับสาเหตุที่เลือกศึกษาในเขตบางคอแหลม เนื่องจากชุมชนในเขตบางคอแหลมเป็นแหล่งที่พักอาศัยขนาดใหญ่ มีหมู่บ้านจัดสรรและคอนโดมิเนียม เพิ่มขึ้นมากมาย ลักษณะการตั้งชุมชนบางชุมชนก็อยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา อันเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลาย ๆ อย่างเช่น อุตสาหกรรมเครื่องแก้ว อุตสาหกรรมแปรรูปขยะ โรงงานแปรรูปไม้ โรงงานรับซื้อของเก่า อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมภาคบริการประเภท โรงแรม ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น จึงเป็นแหล่งกำเนิดของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาน้ำท่วม ความแออัดของชุมชน ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม รวมทั้งปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นข้อมูลต่อองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นนำไปใช้ประกอบการวางแผนกำหนดนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้/ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร: คณะกรรมการชุมชนในเขตบางคอแหลม 29 ชุมชน

ขอบเขตระยะเวลา: เดือนมกราคม-มีนาคม 2560

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen & Uphoff (1980) ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบไปด้วย การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล และ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ Cohen & Uphoff เสนอไว้สรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นการตัดสินใจมีความสำคัญมาก สาเหตุว่าการตัดสินใจจะส่งผลต่อการปฏิบัติการ และการปฏิบัติการจึงมีผลต่อไปยังการรับผลประโยชน์และการประเมินผลในขณะเดียวกัน เพราะฉะนั้นการตัดสินใจจะมีผลโดยตรงต่อการรับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วย

ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff เป็นแนวทางในการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

John and Norman (2541) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านกายภาพ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านกายภาพ: ลักษณะภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน การคมนาคม

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ: ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้

1.3 ปัจจัยด้านการเมือง: บรรยากาศทางการเมือง อุดมการณ์ อุดมคติทางการเมือง

1.4 ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม: วิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมที่แตกต่างกันแต่ละพื้นที่

1.5 ปัจจัยทางประวัติศาสตร์: ความเป็นมาของเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ กำเนิดของชุมชน

1.6 ปัจจัยด้านบุคคล: คนเมือง คนชนบท กลุ่มอาชีพ ระดับความรู้ การมีบทบาทในฐานะต่าง ๆ ของสังคม

2. ปัจจัยด้านลักษณะโครงการ ประกอบไปด้วย

- 2.1 ความยากง่ายของเทคโนโลยีที่ใช้ในงาน
- 2.2 ทรัพยากรที่ใช้ ความยากง่ายในการหา
- 2.3 ลักษณะของผลประโยชน์ที่ได้รับ
- 2.4 ความเชื่อมโยงของโครงการกับโครงการอื่น ๆ
- 2.5 ความยืดหยุ่นของโครงการ
- 2.6 การเข้าถึงการบริหารโครงการ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

Phaliwong (2013) ได้ให้ความหมายของการจัดการ (Management) และ สิ่งแวดล้อม (Environment) ดังนี้ การจัดการ (Management) หมายถึง การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดหา การเก็บรักษา การซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัดและการสงวนรักษาเพื่อให้ กิจกรรมที่ดำเนินการนั้นสามารถให้ผลยั่งยืนต่อมวลมนุษยและธรรมชาติ โดยหลักการแล้ว “การจัดการ” จะต้องมีความมุ่งหมายในการดำเนินงาน ขบวนการ และขั้นตอน รวมทั้งจุดประสงค์ในการ ดำเนินงานที่ชัดเจนแน่นอน

สิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งที่ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น แสงแดด อากาศ ตัวเรา ป่าไม้สัตว์ป่า อาคาร บ้านเรือน รถยนต์ โทรศัพท์วัฒนธรรมต่าง ๆ เป็นต้น

Chankaew (2002) ได้อธิบายถึงหลักการในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

หลักการที่หนึ่ง การกำหนดชนิด ประเภท และขอบเขตของสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ประโยชน์ หลักการข้อนี้ อาศัยพื้นฐานสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจุดเด่นเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเป็นตัวนำแนวคิดในการกำหนดชนิด ประเภท กลุ่ม ระเบียบย่อย ระบบสิ่งแวดล้อมและการกำหนดขอบเขต อาจโดยการทำการวางแผนการใช้ที่ดิน หรือ กำหนดขอบเขตขึ้นมา ทั้งนี้ เป็นเพราะสิ่งเหล่านี้อยู่บนโลก เนื่องจาก พื้นดินผิวโลกไม่สามารถขยายหรือหดไปได้เท่าที่มีอยู่ในการใช้ที่ดินและ/หรือกลุ่มทรัพยากรที่ไม่ถูกสมรรถนะและไม่เหมาะสมแล้ว จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การวางแผนการใช้ที่ดิน ต้องดำเนินการแบ่งทั้งสมรรถนะที่ดิน คือ ลักษณะภูมิประเทศ และความเหมาะสมตามสมบัติของดิน และสภาพเศรษฐกิจ สังคมควบคู่กับการสร้างกฎและมาตรการใช้ที่ดินระบุไว้ด้วย

หลักการที่สอง การกำหนดกิจกรรมเพื่อคงสภาพและ/ หรือสร้างศักยภาพความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม คือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หลังจากการวางแผนแบ่งเขตพื้นที่แล้ว การกำหนดการใช้ทรัพยากรในแต่ละประเภทที่อยู่ในพื้นที่ที่กำหนด ต้องเป็นไปตามหลักวิชาการในแต่ละสาขาที่สำคัญต้องเป็นไปตามหลักการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนกำหนดขนาดและทิศทางการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม

หลักการที่สาม การควบคุมในการกำจัด บำบัดของเสียและมลพิษจากกิจกรรมการใช้ทรัพยากร เนื่องจาก การนำทรัพยากรมาใช้ไม่ว่าลักษณะโดยอ้อมมีของเสีย และมลพิษเกิดขึ้นเสมอ ดังนั้น การใช้ทรัพยากรในเขตพื้นที่ใดก็

ตาม จึงจำเป็นต้องมีการควบคุม บำบัด และกำจัดของเสียและมลพิษให้หมดไป หรือลดน้อยลงจนสิ่งแวดล้อมสามารถรองรับได้ และไม่เป็นพิษภัยต่อสิ่งมีชีวิตต่างๆ โดยนำเทคโนโลยีเข้าไปควบคุม

Suwan (2006) ได้เสนอหลักการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การจัดการมนุษย์ โดยทั่วไปหากปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ มักจะมีการฟื้นฟูและปรับสภาพตามธรรมชาติได้เอง แต่ในทางกลับกันสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากน้ำมือมนุษย์มักเป็นปัญหาที่รุนแรงทำให้การฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมให้ดังเดิมนั้นทำได้ยาก และใช้เวลานาน ทั้งนี้การจัดการมนุษย์จึงเป็นประเด็นที่สำคัญเป็นพิเศษ การจัดการสิ่งแวดล้อมจะเกิดผลหากมนุษย์ไม่สามารถตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติจึงเห็นควรให้มีการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป

2. การมีส่วนร่วมของทุกคน ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แม้ว่าแต่ละคนจะมีการเข้าถึงทรัพยากรที่แตกต่างกัน แต่เมื่อเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ณ พื้นที่ใดก็ตามย่อมส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ทุกคนจึงควรต้องมีความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาาร่วมกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

3. การใช้วิธีจัดการแบบบูรณาการ (Intergrated Approach) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหลายส่วน ปัญหาดังกล่าวไม่สามารถจัดการโดยนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญใน ศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งได้การจัดการสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนได้นั้นต้องอาศัยนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องทุกสาขามาร่วมคิดในการกำหนดแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างครอบคลุม

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบงานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรเป็นคณะกรรมการชุมชนในเขตบางคอแหลม จำนวน 29 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 282 คน (Bang Kho Laem District Office Bangkok, 2017)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการชุมชน 282 คน คำนวณจาก Yamane (1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คน

การสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดูแลสิ่งแวดล้อม มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนและการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป ความรู้ในเรื่องขยะมูลฝอยมลภาวะทางน้ำ มลภาวะทางเสียง และมลภาวะทางอากาศ ลักษณะของข้อความที่ใช้มีทั้งลักษณะในเชิงบวก และเชิงลบ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนของคณะกรรมการชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของข้อความที่ใช้มีทั้งลักษณะในเชิงบวก และเชิงลบ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนของคณะกรรมการชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัย ไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัย เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของข้อคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นได้นำมาปรับปรุง แก้ไขและดำเนินการต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วทดสอบ (Try out) กับประชากรในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษา จำนวน 30 ราย แล้วนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อด้วยวิธีการสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) เมื่อนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นตามวิธีการของ Kuder Richardson

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8639 ระดับผลประโยชน์ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของคณะกรรมการชุมชนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7705 และการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8370

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยความร่วมมือของฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ และประธานคณะกรรมการชุมชนทั้ง 29 ชุมชน ในเขตบางคอแหลม จำนวน 165 คน ในเดือน มกราคม – มีนาคม พ.ศ.2560

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจากจำนวนทั้งหมด 165 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 90 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีอายุ 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.9 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.2 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 32.1 มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.5 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 – 41 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3

การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ตารางที่ 1 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เป็นรายด้านและโดยรวม

(n = 165)

การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านการตัดสินใจ	0.85	0.36	มาก
ด้านรับการปฏิบัติการ	0.72	0.43	มาก
ด้านการรับผลประโยชน์	0.87	0.34	มาก
ด้านการประเมินผล	0.73	0.44	มาก
รวม	0.79	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตบางคอแหลมกรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่าทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.79$) โดยแยกเป็นการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ($\bar{x} = 0.85$) ด้านการปฏิบัติการ ($\bar{x} = 0.72$) ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 0.87$) และด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 0.73$) ซึ่งล้วนมีระดับการมีส่วนร่วมมาก

เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

(n = 165)

เพศ	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.	t	P
ชาย	75	0.85	0.36	0.15	0.02
หญิง	90	0.91	0.29		

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คณะกรรมการชุมชนในชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนแตกต่างกัน

เมื่อแยกวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน ออกเป็นด้านต่าง ๆ ปรากฏผลตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

(n = 165)

การมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ	จำนวน	$\bar{x}$	SD	t	P
1. ด้านการตัดสินใจ					
ชาย	75	0.82	0.31	0.48	0.02
หญิง	90	0.88	0.29		
2. ด้านการปฏิบัติการ					
ชาย	75	0.69	0.34	0.43	0.00
หญิง	90	0.75	0.27		
3. ด้านการรับผลประโยชน์					
ชาย	75	0.84	0.27	0.16	0.01
หญิง	90	0.89	0.23		
4. ด้านการประเมินผล					
ชาย	75	0.71	0.40	0.86	0.00
หญิง	90	0.75	0.30		

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผลต่างกัน

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ / ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม กับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม

(n = 165)

การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม	ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	
	R	P
1. ด้านการตัดสินใจ	0.01	0.94
2. ด้านการปฏิบัติการ	0.09	0.23
3. ด้านการรับผลประโยชน์	0.08	0.33
4. ด้านการประเมินผล	0.03	0.74
รวม	0.27	0.56

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ คณะกรรมการชุมชนจะมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นหรือน้อยลงเท่าใดก็ไม่ทำให้การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นหรือลดลง

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ของคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร กับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม

(n = 165)

การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
	R	P
1. ด้านการตัดสินใจ	0.18	0.25
2. ด้านการปฏิบัติการ	0.25	0.18
3. ด้านการรับผลประโยชน์	0.10	0.19
4. ด้านการประเมินผล	0.12	0.13
รวม	0.16	0.19

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของคณะกรรมการชุมชนของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือคณะกรรมการชุมชนคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นหากมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และคณะกรรมการชุมชนคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์ลดลงหากมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมน้อยลง

การได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม ได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

สรุปผล

จากการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความรู้ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มาก การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านโดยรวม พบว่าทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และจากการศึกษายังพบอีกว่าปัจจัยด้านอายุส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sor-Phimai (2007) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอ พินาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่าทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลมเห็นถึงความสำคัญในการตัดสินใจจะต้องมีองค์ประกอบหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน เป็นต้น องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนส่งผลให้การตัดสินใจอยู่ในเกณฑ์สูงเป็นอย่างมาก ด้านการปฏิบัติการคณะกรรมการชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสิ่งแวดล้อมว่าเป็นเรื่องของความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องทำและสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้คณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมาก ด้านการรับผลประโยชน์คณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับมากอันเนื่องมาจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนส่งผลดีต่อชุมชนในระดับที่คณะกรรมการชุมชนเห็นว่าชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปตามการกระทำต่างๆที่ได้จัดทำไปนั้นบรรลุถึงเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้จึงเห็นว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนเปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันทำให้ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านนี้มาก ด้านการประเมินผลคณะกรรมการชุมชนของเขตบางคอแหลม มีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับมากเนื่องจากคณะกรรมการชุมชนเห็นว่าสิ่งสำคัญในการที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดต่อไปต้องประเมินผลสิ่งต่างๆ ที่

คณะกรรมการได้ทำลงไปว่าเป็นเช่นไรแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการชุมชนมีความตระหนักและรับผิดชอบอยู่เสมอ เพราะการมีส่วนร่วมในด้านนี้อยู่ในระดับมาก

ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ส่วนปัจจัยด้านเพศ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Nilket (2010) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย ประชาชนที่มีเพศต่างกัน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้/ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนของคณะกรรมการชุมชนซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้กล่าวคือ ถึงแม้ว่าคณะกรรมการชุมชนจะมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นแต่จะไม่ส่งผลให้เข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นหรือลดลงแต่อย่างใด และจากการศึกษายังพบว่าผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของคณะกรรมการชุมชนในชุมชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนของคณะกรรมการชุมชนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้กล่าวคือ ยิ่งคณะกรรมการชุมชนเห็นว่าการเข้ามีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนจะเกิดประโยชน์ให้แก่ชุมชนมากขึ้น จะยิ่งทำให้ระดับการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำวิจัยไปใช้ แยกเป็นรายด้านดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้คณะกรรมการชุมชน มีความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นอีกทางหนึ่งดังนั้นทางภาครัฐควรจะมีการเผยแพร่ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนต่าง ๆ ให้มากขึ้นและต่อเนื่องเป็นประจำด้วยการส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปพบปะกับคณะกรรมการชุมชนอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งจัดการฝึกอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ให้แก่คณะกรรมการชุมชนเพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ดีและได้รับหลายช่องทางจะมีผลอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังนั้นทางภาครัฐควรที่จะเสริมสร้าง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับ

“ความรู้มีรากฐานมาจากจิตสำนึก”

หน่วยงาน สื่อต่างๆทุกรูปแบบโดยเฉพาะข้อมูลในอินเทอร์เน็ต ที่คณะกรรมการชุมชนสามารถเข้าถึงได้หรือส่งเจ้าหน้าที่ไปพบคณะกรรมการชุมชนอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง โดยการนำข้อมูล ความรู้ ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมที่ทันสมัยไปเพิ่มเติมความรู้ของคณะกรรมการชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนในรูปแบบที่ใหม่และทันสมัย

3. ปัจจัยด้านผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ คณะกรรมการชุมชนเล็งเห็นว่าในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนนั้นต้องการอยากให้ชุมชนที่อาศัยอยู่มีสภาพแวดล้อมดีขึ้นและด้วยลักษณะผลประโยชน์ที่ทับซ้อนกันทำให้อาจได้รับผลประโยชน์บางอย่างเข้าสู่ตนเองและครอบครัวด้วย ซึ่งเห็นได้จากผลการศึกษาสภาพเช่นนี้ไม่เป็นผลดีต่อการเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน เพราะการเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนควรจะเป็นเรื่องของการทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม แก่ชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตัวซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการทำเพื่อส่วนรวม ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อไม่ให้รูปแบบการบริหารในชุมชนเกิดความไม่เข้าใจในเรื่องประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตนทางภาครัฐจึงควรที่จะให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้คณะกรรมการชุมชนกระจ่างในเรื่องนี้โดยให้มีสำนึกตระหนักถึงการทำประโยชน์ส่วนรวม เพื่อชุมชนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายการศึกษาไปถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนด้วย เพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างแนวทางในการจัดการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาอื่น ๆ ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรศึกษาถึงความต้องการของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่เหมาะสม

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงบทบาททั้งของคณะกรรมการชุมชน ประชาชนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อที่จะได้มาซึ่งปัญหา และแนวทางแก้ไข เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

4. ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาเรื่องของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมในเขตอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะสอดคล้องกับบริบทในเขตบางคอแหลม เพื่อเป็นการส่งเสริมในเรื่องดังกล่าว เช่น เขตคลองสาน เขตคลองสามวา เขตทวีวัฒนา เขตธนบุรี เขตบางขุนเทียน เป็นต้น

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทำให้เห็นถึงระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนในเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

2. ทำให้เข้าใจถึงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้/ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ กับการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

References

- Bang Kho Laem District Office Bangkok. (2017). Community Development and Social Welfare. Retrieved December 20, 2016, from <http://www.bangkok.go.th/>
- Chankaew, K. (2002). *Integrated environmental management*. Bangkok: Environmental College, Kasetsart University.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N.T. (1977). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). “Participation’s Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity”. *World Development*, 8, 324–328.
- Nilket, W. (2010). *People Participation in Local Development: A Case Study of Subdistrict Administration Organization*. Ban Dua, Mueang Nong Khai District Nong Khai province. Independent research Master of Arts, Department of Public Policy, Graduate School, Maha Sarakham University.
- Office of the Environment Bangkok. (2016). *Report on environmental quality situations Bangkok 2015–2016*. Retrieved January 27, 2019, from <http://www.bangkok.go.th/environment>
- Phaliwong, S. (2013). *Public participation in the management of dust problems in the area*. Vientiane Municipality Master of Arts Thesis (Human management and Environment) Chiang Mai University.
- Sor-Phimai, B. (2007). *A study of public participation in local development. Case study organization Administration in Nai Mueang District, Phimai District, Nakhon Ratchasima Province*. Master of Public Administration Thesis, Department of Local Administration, College of Local Administration, Khon Kaen University.
- Suwan, M. (2006). *Environmental management: principles and concepts*. Bangkok: Odeon Store.
- Yamane, T. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis*, (2nd ed.), New York: Harper and Row.